

Književna poročila

lepo spomenico vipavskih županov Poljšaka, Dolenca, Andlovca in Hladnika iz leta 1814.! Brez vsega tega je pisateljeva knjiga pač čitanka in kazalo stranskega gradiva, katero pa niti tedaj ne bo nedostopno, ako ne bo repatriirano, toda zadostna ali celo zaključna kritika naše občne in pravne zgodovine ali — v pisateljevem žargonu — oris razvoja našega javnega prava v prvi polovici prejšnjega stoletja to delo ni, niti v tej obliki obveljati ne sme. Morda nam pisatelj v drugem delu kaj več izgradi, ali pogoj je, da ostavi svojo nezadostno kompilacijsko maniro ter se vzpne na sodobno metodo sociološke katedre.

Pač naletiš na posamno slovniško napako in na kak stavek in obrat, ki je po nemškem zamišljen, toda v splošnem je pisateljev jezik izboren. Celo najglajši se nam zdi, kar je pri nas dosihdob večjih pravnih objav. Pridejana karta, prav dobro in pregledno delo kartografa Slavojca Dimnika, postavlja na videž upravno razdelitev Kranjske v dobi po vzpostavi. Toda mora-li biti cena knjige tako visoka (broširana 150 Din)?

Dr. Francè Goršič.

Molière: Namišljeni bolnik. Komedijska v treh dejanjih. Poslovenil Friderik Juvančič. V Ljubljani, 1925. Splošna knjižnica, zvezek 55.

To po časovnem redu poslednje odrsko delo Jeana Baptiste'a Poquelina, velikega komediografa francoskega XVII. veka, ki se je običajem svoje dobe tako galsko duhovito rogal (Precioze, Učene ženske itd.) ter večno tipičnim patološkim značajem (Skopuh, Ljudomrzec, Svetohlinec) izvil svoj trpki smeh, ni komedija, kakor nam jo je skrajšano dal Juvančič, ampak tako zvana «comédie-ballet», šaloigra s prologom in plesnimi vložki (intermèdes), ki jih prevod nima. Take v komedijo vpletene medigre, ki po navadi niso imele stika z dejanjem igre, so bile — kakor verzificirani predgovori — v takratni dobi moderne, ker so bile mecenu, kralju Ludoviku XIV. in njegovim dvorjanom, ljubečim lagodno, pestro zabavo, zelo po godu. Glasbo so jim pisali Lulli in njegova šola. Izvajali pa so jih pevci solisti in sijajen, strumno izvežban baletni zbor.

V pričujoči komediji z baletom je uvodna igra, ki se godi najprej na polju in nato v gozdu in kjer nastopajo klasične plesno pastoralne postave Flore, Daphné, Climène, Tircis, Favni in Pastirica, naravnost posvečena «au grand prince pour le délasser de ses nobles travaux». Izmed treh mediger (polišinel, štiri zamorske žene) ima samo zadnja zmiselno zvezo z dejanskim potekom šaloigre. Slika namreč doktorsko promocijo in modo XVII. saeculi in je zanimiva že samo kot v ostri molièreski satiri očrtan literarni dokument takratnega medicinskega šarlatanstva, ki ga tako pogodeno biča ves «Malade imaginaire». Baletno osebje te zaključne scene tvori poleg doktoranta osem nosilcev brizgalk, šest apotekarjev, dva in dvajset doktorjev ter osem plesočih in dva pojoča kirurga. Besedilo je pisano v spakedrani, s francoščino, italijanščino in španščino pomešani latinščini. Praeses slavnostnega zbora uvo- doma takole nagovarja prisotne zastopnike zdravniške vede:

Sçavantissimè doctores,
Medicinae professores,
Qui hic assemblati estis,
Et vos, altri Messiores,
Sententiarum Facultatis

K n j i ž e v n a p o r o č i l a

Fideles executores,
Chirurgiani et apothicari,
Atque tota compania aussî.
Salus, honor et argentum,
Atque bonum appetitum...

Za izvedbo na naših odrih, katerim je pač slovenski prevod namenjen, seveda ni predgovor ni trije pevsko-baletni vložki s poslednjim vred ne pridejo v poštev. A slovstveno zgodovinsko so jako zanimivi.

Škoda, da ni prevajalec knjižici dodal par opazk o razgibanem življenju avtorja «Namišljenega bolnika», ki je sam igral to vlogo v teatru Palais Royal in po četrti predstavi (17. februarja 1673.) nepričakovano zapustil ta svet.

Juvančičev prevod ne gre povsod točno za originalom. Tu preskoči droben (včasih tudi daljši) stavek, tam podaja prosto, ohlapno, vendar tako, da zmislja bistveno nikdar ne pokvari. Preciozni molièreovski jezik je prevajalec mestoma malo preveč poenostavil, kar razumevanju raz oder gotovo ni na kvar. pazljivi bralec pa bi rad našel v knjigi več slovenskih sledi napihnjene, žlobudrave sodobne francoske frazeologije.

Pavel Karlin.

Rudolf Pečjak: *Kraljična z mrtvim srcem.* Pravljična komedija v štirih dejanjih. Pevske in glasbene točke zložil Anton Dolinar. Založila Podmladek Rdečega križa in šolski oder «Vesna» na meščanski šoli v Trzinu.

V opazkah stoji, da je misel te glume iz angleškega pravljničnega sveta. Najprej vidimo trpljenje dvorjanov, ki jih vlada neusmiljena kraljična. Nato mogočna vila začara grad, da je vse narobe: kraljična streže nekdanjim služabnikom, ki so prevzeli nje prejšnjo trdosrčnost. Ko prekipeva mera njene bridkosti, se čudežno preobrazi vse na staro, samo da se izpreobrnjena oblastnica zaveda pravkar končanega gorja. Zategadelj ostane mila in blaga... Vse osebe govore v skrotovičenih stihih in obilnih stikih. Jedro je zdravo in vzgojno, lupina pa grenka in gorjupa, vsaj za odrasle, ki jim je četvero-dejanka namenjena kakor mladini. Dvorni maršal Pikolorum veže včasih otrobe, da je joj. Neslanih, iskanih, osladnih obratov je na zamete. Jezik je dober, popravila ga je menda druga roka, kakor sklepam iz neopiljenega besedila v partituri. Iztrebiti bi se dali še nadomestljivi germanizmi: cof, kregati, packati, žugati. Bomkanje pri dovršnikih je nepotrebno. Čemu tako radi pišemo majhna mizica za angleški: a little table? Velike mizice si ne morem misliti. «Tiskarskemu škrtu» bi se bilo lahko še naprtilo: prej, kopel, pozvanjati in še nekaj malenkosti.

A. D.

S R B S K O - H R V A T S K A D E L A

Generacija pred stvaranjem. Almanah grupe za socialnu i kulturnu akciju, Beograd (Mutapova 14) 1925.

Družabni ideal socijalne pravičnosti, kult dela, smotrena organizacija družbe z racionalno produkcijo in pravično razdelitvijo dobrin — to so gesla, ki jih je grupa mladih beograjskih intelektualcev zapisala v uvod svojega prvega almanaha, to je notranja vez med članki posameznih sotrudnikov.

Dr. Mihajlo Konstantinović postavlja v članku «Pitanje svojine» antitezo med starim pojmovanjem lastnine kot pravice neomejenega razpolaganja, ki je uveljavljeno v rimskem pravu in v človeških pravicah francoske revolucije, in pa med modernim pojmovanjem lastnine kot socijalne funkcije. Ta antiteza ima svoj temelj v razliki med individua-